

K Z O M B U N D I A K Ń A T
Z B A D A Ń A

Warszawa, grudzień 2011

www.cbos.pl ● sekretariat@cbos.pl

BS/163/2011

ŚWIĘTA BOŻEGO NARODZENIA

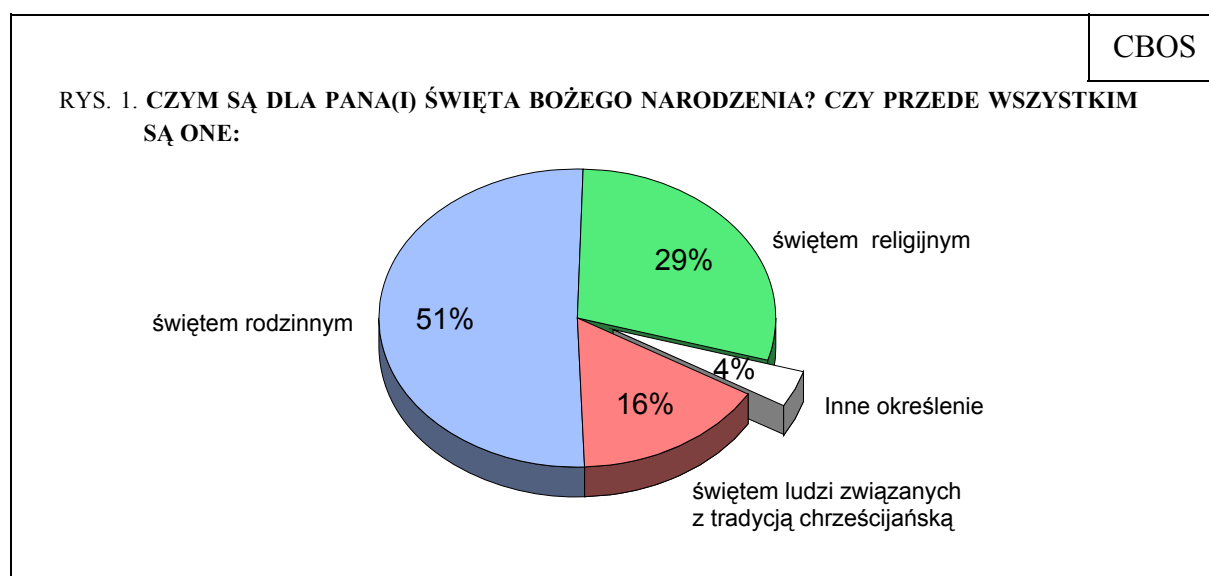

Znak jakości przyznany CBOS przez Organizację Firm Badania Opinii i Rynku
13 stycznia 2011 roku

Fundacja Centrum Badania Opinii Społecznej
ul. Żurawia 4a, 00-503 Warszawa
e-mail: sekretariat@cbos.pl; info@cbos.pl
<http://www.cbos.pl>
(48 22) 629 35 69

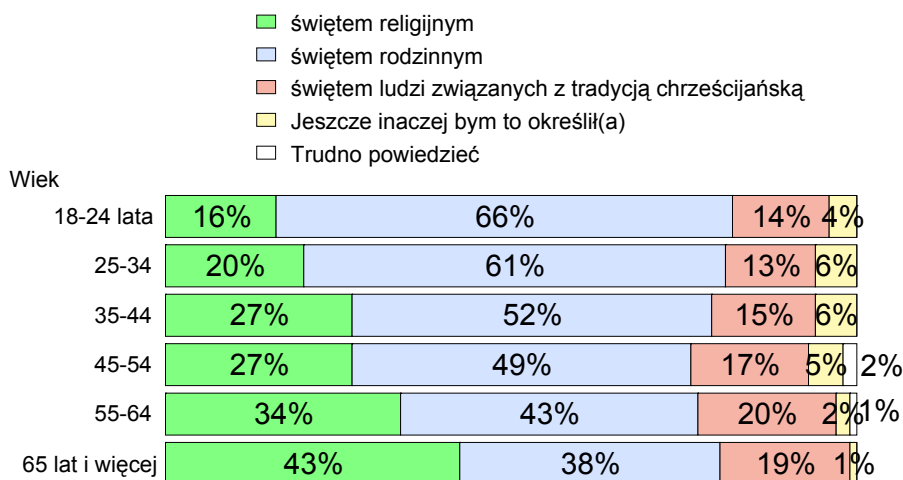
Boże Narodzenie to dla wielu Polaków najważniejsze święto w roku. Ten grudniowy świąteczny czas jest dla większości badanych przede wszystkim świętem rodzinnym, natomiast religijny aspekt świąt Bożego Narodzenia stawia na pierwszym miejscu nieco ponad jedna czwarta dorosłych¹. Deklaracje dotyczące osobistego sposobu przeżywania świąt nie uległy zmianie w ciągu ostatnich czterech lat.

Sposób przeżywania świąt związany jest w największym stopniu z wiekiem. Młodzi Polacy (od 18 do 34 lat) w zdecydowanej większości deklarują, że Boże Narodzenie jest dla nich przede wszystkim świętem rodzinnym. Osoby po 35 roku życia częściej doceniają religijny aspekt świąt, natomiast dla najstarszych badanych (mających 65 lat i więcej) religia jest w tym kontekście nieco ważniejsza niż rodzina.

¹ Badanie „Aktualne problemy i wydarzenia” (259) przeprowadzono w dniach 1 – 8 grudnia 2011 roku na liczącej 950 osób reprezentatywnej próbie losowej dorosłych mieszkańców Polski.

RYS. 2. CZYM SĄ DLA PANA(I) ŚWIĘTA BOŻEGO NARODZENIA?
CZY PRZEDE WSZYSTKIM SĄ ONE:

Istotne znaczenie dla osobistego sposobu przeżywania Bożego Narodzenia ma również wykształcenie, miejsce zamieszkania i deklarowany udział w praktykach religijnych. Ogólnie rzecz biorąc, religijnym podejściem do świąt częściej niż przeciętnie cechują się osoby z wykształceniem podstawowym, mieszkańcy wsi i respondenci regularnie uczestniczący w praktykach religijnych. Warto przy tym zwrócić uwagę na specyfikę „bożonarodzeniowej religijności”: w czasie świąt kwestia ta staje się ważna również dla części osób, które w ciągu roku sporadycznie uczestniczą w praktykach religijnych bądź w ogóle nie biorą w nich udziału.

Rodzinny charakter Bożego Narodzenia potwierdzają deklaracje Polaków na temat najważniejszego dla nich elementu świąt.

RYS. 3. CO JEST DLA PANA(I) NAJWAŻNIEJSZE W CZASIE ŚWIĄT BOŻEGO NARODZENIA?

Procenty nie sumują się do 100, ponieważ badani mogli wskazać więcej niż jedną odpowiedź

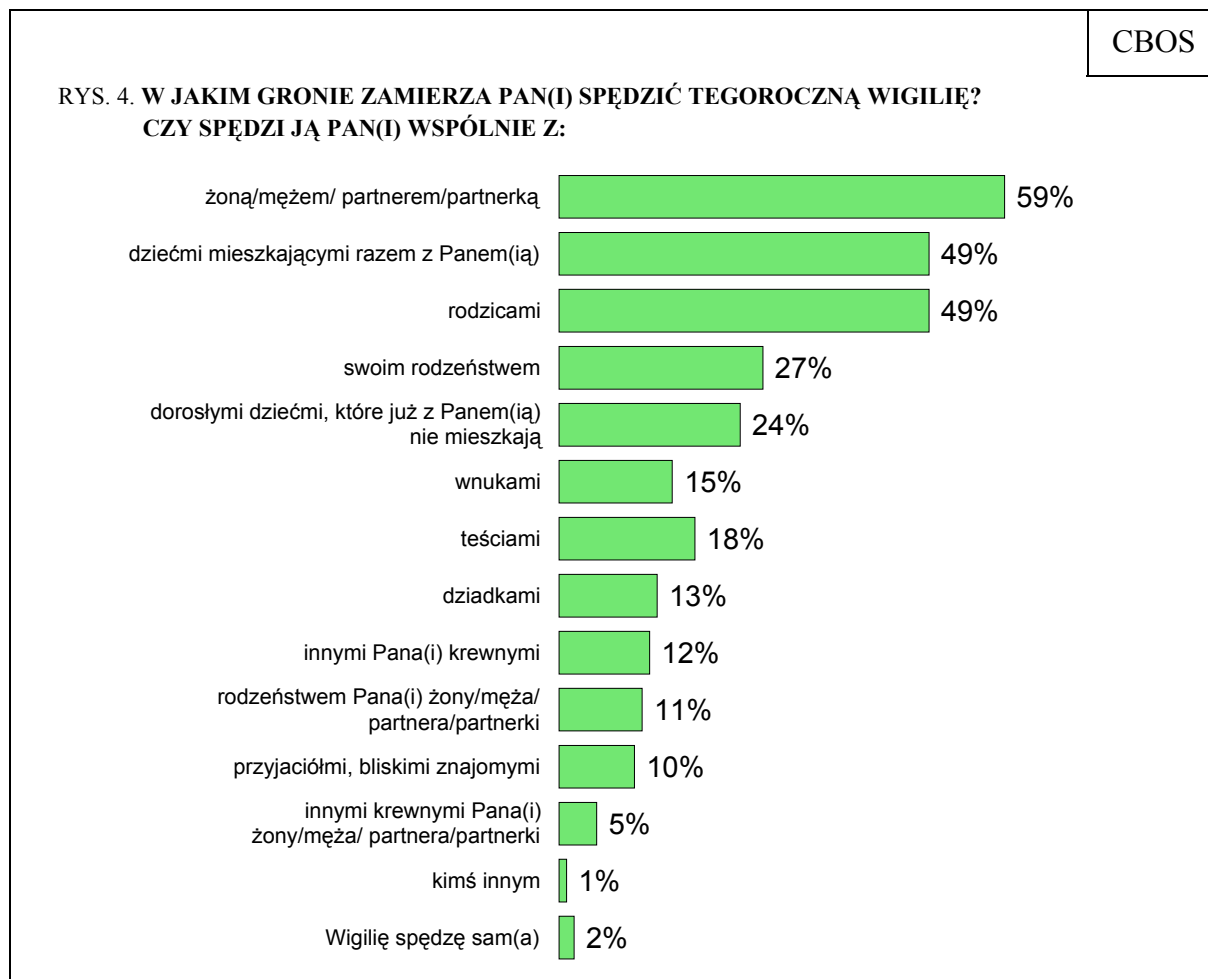
Dla zdecydowanej większości Polaków najważniejsze w czasie świąt Bożego Narodzenia są elementy odwołujące się do życia rodzinnego i tradycji: spędzenie czasu z najbliższymi, wyjątkowa atmosfera tych dni, podtrzymywanie zwyczajów. Opinii w tym zakresie nie różnicują zmienne społeczno-demograficzne. Wyjątkiem jest tradycja, która ma relatywnie mniejsze znaczenie dla osób najmłodszych.

Dla dużej części Polaków najważniejszy w czasie Bożego Narodzenia jest religijny aspekt świąt: uczestniczenie w nabożeństwach, wspomnienie narodzin Jezusa Chrystusa, przeżycie duchowej odnowy. O tych sprawach częściej w porównaniu z innymi mówią osoby najstarsze, mieszkańcy wsi i badani regularnie praktykujący.

Religijny i świecki sposób przeżywania świąt nie wykluczają się nawzajem – przenikanie się tych dwóch elementów stanowi o specyficznym charakterze polskiego Bożego Narodzenia, które – choć ze swej istoty religijne – przeżywane jest uroczystie zarówno przez wierzących, jak i niewierzących.

Polacy traktują Boże Narodzenie przede wszystkim jako święto rodzinne, a zatem tegoroczną Wigilię będą spędzać najczęściej z najbliższą rodziną: rodzicami,

współmałżonkami, dziećmi, rodzeństwem, rzadziej – w towarzystwie dalszych krewnych bądź znajomych. Polacy realizują w praktyce zasadę, że Wigilia nie powinna być spędzana samotnie: tylko nieliczni (2% ogółu) przyznają, że tego wieczoru będą sami.

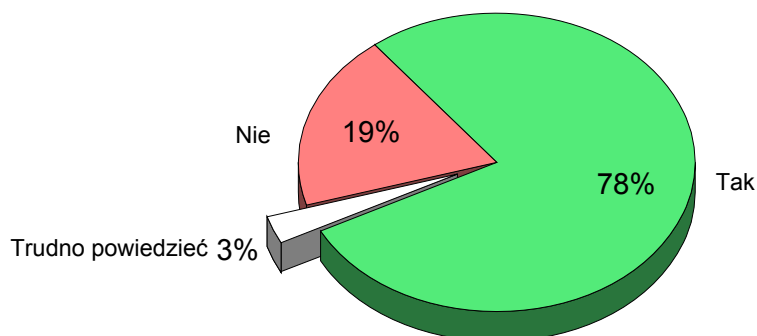

Procenty nie sumują się do 100, ponieważ badani mogli wskazać dowolną ilość odpowiedzi

PREZENTY

Zwyczaj obdarowywania prezentami przez św. Mikołaja w noc wigilijną przed Bożym Narodzeniem dotarł do nas z Niemiec w połowie XIX w. i początkowo dotyczył tylko dzieci. Jak wskazują wcześniejsze badania CBOS, przygotowywanie prezentów należy do najbardziej rozpowszechnionych w Polsce tradycji wigilijnych, obok dzielenia się opłatkiem, przystrajania choinki, spożywania tradycyjnych potraw i przygotowywania nakrycia dla niespodziewanego gościa. W tym roku, podobnie jak w latach ubiegłych, zdecydowana większość Polaków zamierza obdarować kogoś prezentem „pod choinkę”.

RYS. 5. CZY W TYM ROKU NA BOŻE NARODZENIE, POD CHOINKĘ, ZAMIERZA PAN(I) OBDAROWAĆ KOGOŚ JAKIMŚ PREZENTEM?

Planowanie przygotowania prezentów świątecznych związane jest przede wszystkim z subiektywnie odczuwanym poziomem zamożności rodziny: odsetek osób deklarujących zamiar obdarowania kogoś prezentem jest tym wyższy, im lepsza ocena własnych warunków materialnych (sięga 90% wśród tych, którzy określają je jako dobre). W tej kwestii znaczenie ma również wykształcenie i wiek badanych – zamiar przygotowania prezentów świątecznych częściej w porównaniu z innymi deklarują osoby lepiej wykształcone i młodsze.

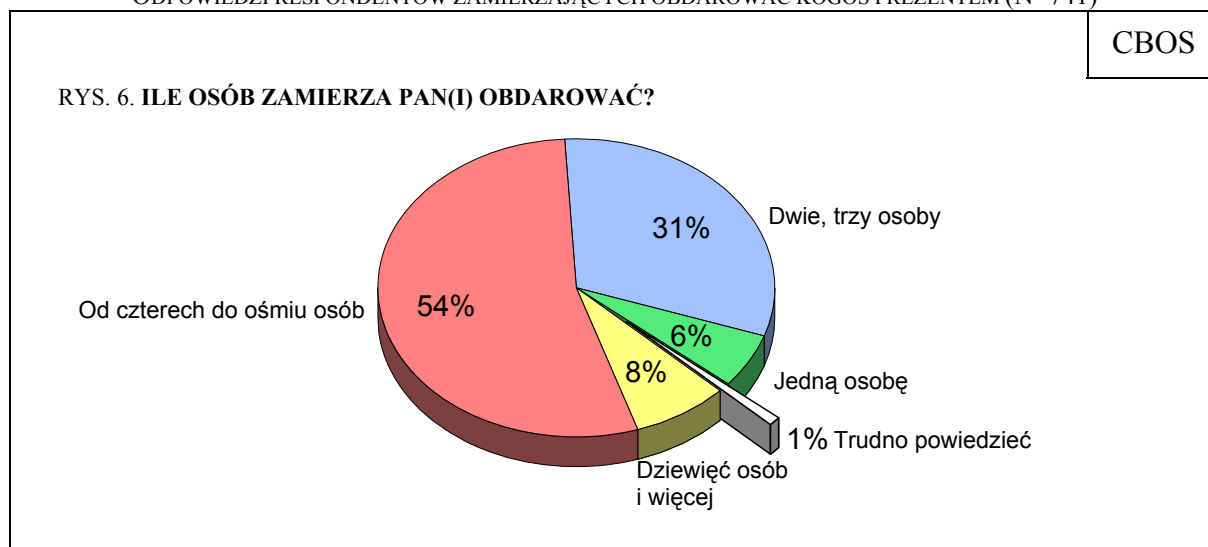
Deklaracje dotyczące przygotowania upominków w znacznym stopniu zależą od tego, czy w gospodarstwie domowym są dzieci do 14 roku życia czy też nie ma. Nasuwa się interpretacja, że w części rodzin przetrwał obyczaj – być może wymuszony sytuacją materialną – obdarowywania prezentami „pod choinkę” głównie bądź wyłącznie dzieci.

Tabela 1

Czy w tym roku na Boże Narodzenie, pod choinkę, zamierza Pan(i) obdarować kogoś jakimś prezentem?	Czy w gospodarstwie domowym są dzieci poniżej 14 roku życia?	
	Nie	Tak
	w procentach	
Tak	75	90
Nie	21	9
Trudno powiedzieć	4	1

O powszechności zwyczaju przygotowywania świątecznych podarunków świadczy również fakt, że – podobnie jak w latach ubiegłych – większość tych, którzy zamierzają obdarować kogoś prezentem świątecznym, ma w tym kontekście na myśli większą grupę: 54% badanych obdaruje od czterech do ośmiu osób, a kolejne 8% – dziewięć lub więcej. Blisko co trzeci respondent (31%) przygotowuje upominki dla dwóch lub trzech osób.

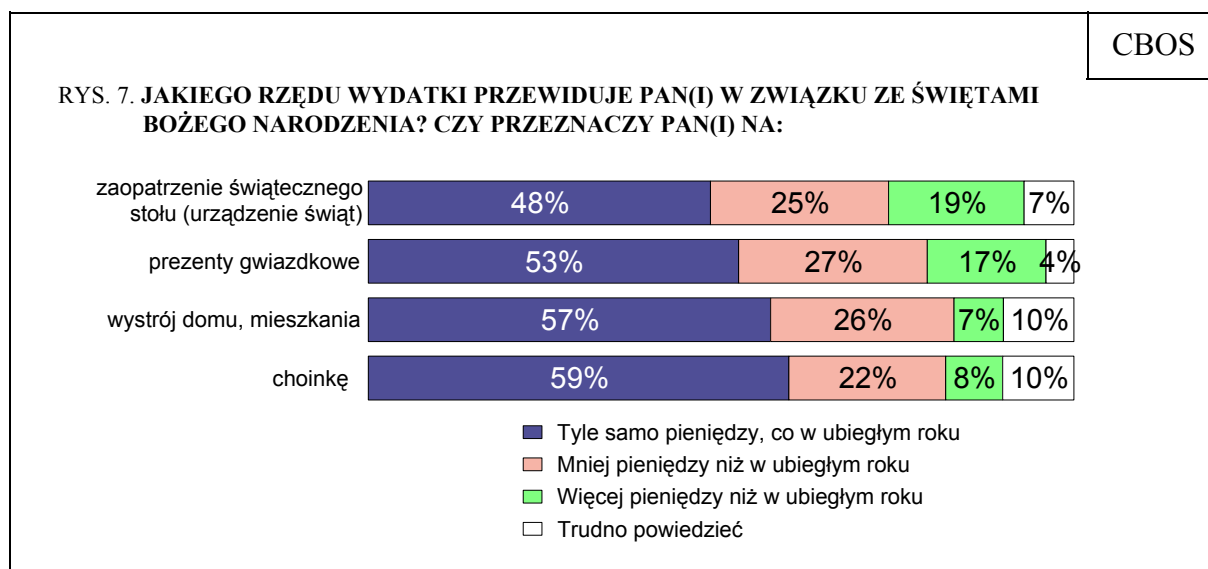
ODPOWIEDZI RESPONDENTÓW ZAMIERZAJĄCYCH OBDAROWAĆ KOGOŚ PREZENTEM (N=741)

Tradycyjnie, tak jak w ubiegłych latach, obdarowani prezentami zostaną przede wszystkim najbliżsi, rodzina (98%); 15% badanych przygotowuje prezenty dla przyjaciół, a 7% – wręczy je kolegom, koleżankom z pracy lub szkoły (uczelni).

KOSZTY

Święta nieuchronnie wiążą się z wydatkami – kosztują prezenty, przygotowanie tradycyjnych potraw, świąteczne drzewko. Czy kryzys, o którym słychać zewsząd, spowodował wśród Polaków świąteczne „zaciskanie pasa”?

Wśród badanych przeważają ci, którzy nie zamierzają oszczędzać na świętach. Ponad połowa Polaków wyda mniej więcej taką samą kwotę jak przed rokiem na prezenty, świąteczny wystrój domu oraz choinkę, a prawie połowa – na zaopatrzenie świątecznego stołu. Relatywnie duża grupa badanych (przede wszystkim osoby zamożniejsze) twierdzi, że wydatki świąteczne – zwłaszcza na urządzenie świąt i prezenty – będą w tym roku większe niż w ubiegłym, natomiast ograniczenie kosztów deklaruje mniej więcej co czwarty respondent, przy czym stosunkowo najrzadziej będzie ono dotyczyło świątecznego drzewka.

Przewidywane kwoty na świąteczne wydatki są ściśle związane z zamożnością rodziny. Utrzymanie bądź zwiększenie ich poziomu dotyczy przede wszystkim osób deklarujących wyższe dochody na osobę w rodzinie oraz pozytywnie oceniających własne warunki materialne. Pozostali częściej będą oszczędzać.

Tegoroczne deklaracje Polaków dotyczące świątecznych wydatków na prezenty i zaopatrzenie stołu zestawiliśmy z analogicznymi danymi uzyskanymi dokładnie dziesięć lat temu, w grudniu 2001 roku.

Tabela 2

Jakiego rzędu wydatki przewiduje Pan(i) w związku ze świętami Bożego Narodzenia? Czy przeznaczy Pan(i) na:	Tyle samo pieniędzy, co w ubiegłym roku		Mniej pieniędzy niż w ubiegłym roku		Więcej pieniędzy niż w ubiegłym roku		Trudno powiedzieć	
	2001	2011	2001	2011	2001	2011	2001	2011
	w procentach							
– prezenty gwiazdkowe	35	53	43	27	11	17	12	4
– zaopatrzenie świątecznego stołu (urządzenie świąt)	41	48	36	25	11	19	12	7

Przyjmując deklaracje świątecznego zaciskania pasa jako wskaźnik poziomu pesymizmu społecznego można zaryzykować wniosek, że obecnie Polacy nastawieni są do rzeczywistości znacznie bardziej optymistycznie niż przed dziesięcioma laty, kiedy oszczędności świąteczne planowała znacznie większa grupa. Można zatem powiedzieć, że wobec świąt kryzys traci na znaczeniu, pokonany przez tradycję: obficie zastawiony stół i choinkę, pod którą – jak co roku – będą leżały prezenty.

Opracowała
Magdalena GWIAZDA

Tabela 1

		Czym są dla Pana(i) święta Bożego Narodzenia? Czy przede wszystkim są one:					Liczba osób
		świętem religijnym	świętem rodzinnym	świętem ludzi związanych z tradycją chrześcijańską	Jeszcze inaczej bym to określił(a)	Trudno powiedzieć	
		%	%	%	%	%	
Ogółem		29	51	16	4	0	950
Płeć	Mężczyźni	29	48	18	5	0	443
	Kobiety	28	53	15	3	1	507
Wiek	18-24 lata	16	66	14	4		124
	25-34	20	61	13	6		172
	35-44	27	52	15	6		153
	45-54	27	49	17	5	2	139
	55-64	34	43	20	2	1	179
	65 lat i więcej	43	38	19	1		184
Miejsce zamieszkania	Wieś	35	43	18	3	1	352
	Miasto do 20 tys.	25	50	21	4		131
	20-100 tys.	23	55	16	5	0	198
	101-500 tys.	29	51	18	3		151
	501 tys. i więcej mieszk.	23	66	6	6		119
Wykształcenie	Podstawowe	42	37	19	2	1	217
	Zasadnicze zawodowe	30	47	20	4	0	230
	Średnie	20	61	15	3	0	330
	Wyższe	27	53	13	7	0	173
Grupa społ.-zaw. pracujący	Kadra kier., spec. z wyższym wyksz.	26	58	8	6	2	90
	Średni personel, technicy	12	64	20	3		35
	Pracownicy adm.-biurowi	14	69	16			47
	Pracownicy usług	28	45	21	7		65
	Robotnicy wykwalifikowani	23	57	14	6		119
	Robotnicy niewykwalifik.	32	45	18	4		50
	Rolnicy	35	44	21			51
Pracujący na własny rach.	24	57	13	6		40	
Bierni zawodowo	Renciści	26	40	26	5	2	61
	Emeryci	43	39	18	1	1	218
	Uczniowie i studenci	21	61	11	7		72
	Bezrobotni	27	53	17	4		58
	Gospodynie domowe i inni	23	57	18	2		44
Pracuje w:	inst. państw., publicznej	17	61	16	5	1	127
	spółce właścicieli prywatnych i państwa	34	52	9	6		76
	sekt. pryw. poza rolnict.	21	55	17	7		212
	prywatnym gosp. rolnym	28	43	29			38
Dochody na jedną osobę	Do 500 zł	25	50	20	4	1	134
	501-750	28	55	16	1		114
	751-1000	31	47	19	3		127
	1001-1500	30	51	16	3		149
	Powyżej 1500 zł	21	59	13	7	1	203
Ocena własnych war. mater.	Złe	40	38	20	2		151
	Średnie	28	48	20	4	0	437
	Dobre	25	59	11	4	1	362
Udział w prakt. religijnych	Kilka razy w tygodniu	58	20	17	5		56
	Raz w tygodniu	35	44	18	2	0	445
	1-2 razy w miesiącu	29	49	18	2	1	145
	Kilka razy w roku	16	63	17	4		200
	W ogóle nie uczestniczy	11	71	8	11		105
Poglądy polityczne	Lewica	23	57	18	1	2	135
	Centrum	23	55	18	4	0	315
	Prawica	39	41	17	3	0	263
	Trudno powiedzieć	29	52	14	5		237

Tabela 2

		Czy w tym roku na Boże Narodzenie, pod choinkę, zamierza Pan(i) obdarować kogoś jakimś prezentem?			Liczba osób
		Tak	Nie	Trudno powiedzieć	
		%	%	%	
Ogółem		78	19	3	948
Płeć	Mężczyźni	79	18	3	442
	Kobiety	78	20	2	506
Wiek	18-24 lata	91	2	6	124
	25-34	91	7	1	170
	35-44	84	14	1	153
	45-54	81	16	3	138
	55-64	71	28	1	179
	65 lat i więcej	59	39	2	184
Miejsce zamieszkania	Wieś	73	22	4	350
	Miasto do 20 tys.	83	17		131
	20-100 tys.	77	21	2	198
	101-500 tys.	82	16	2	150
	501 tys. i więcej mieszk.	87	13		119
Wykształcenie	Podstawowe	61	34	4	217
	Zasadnicze zawodowe	78	19	2	229
	Średnie	82	16	2	329
	Wyższe	93	7	0	173
Grupa społ.-zaw. pracujący	Kadra kier., spec. z wyższym wyksz.	95	5	0	90
	Średni personel, technicy	93	7		35
	Pracownicy adm.-biurowi	86	12	2	47
	Pracownicy usług	93	5	1	65
	Robotnicy wykwalifikowani	78	16	5	118
	Robotnicy niewykwalifik.	82	10	8	50
	Rolnicy	68	24	6	51
	Pracujący na własny rach.	95	5		39
Bierni zawodowo	Renciści	58	40	2	61
	Emeryci	65	34	1	218
	Uczniowie i studenci	93	2	5	72
	Bezrobotni	61	39		58
	Gospodynie domowe i inni	88	10	2	43
Pracuje w:	inst. państw., publicznej	92	8		127
	spółce właścicieli prywatnych i państwa	85	11	4	76
	sekt. pryw. poza rolnict.	89	8	3	210
	prywatnym gosp. rolnym	69	25	6	38
Dochody na jedną osobę	Do 500 zł	72	24	3	134
	501-750	74	24	2	114
	751-1000	73	24	3	127
	1001-1500	77	22	1	149
	Powyżej 1500 zł	87	10	3	203
Ocena własnych war. mater.	Złe	54	43	3	151
	Średnie	77	21	2	434
	Dobre	90	7	2	362
Udział w prakt. religijnych	Kilka razy w tygodniu	75	17	8	55
	Raz w tygodniu	81	17	2	445
	1-2 razy w miesiącu	81	18	1	145
	Kilka razy w roku	76	20	4	200
	W ogóle nie uczestniczy	69	28	1	103
Poglądy polityczne	Lewica	79	20	1	135
	Centrum	83	15	1	315
	Prawica	79	18	3	263
	Trudno powiedzieć	70	26	3	235

Tabela 3

		Jakiego rzędu wydatki przewiduje Pan(i) w związku ze świętami Bożego Narodzenia? Czy na zaopatrzenie świątecznego stołu (urządzenie świąt) przeznaczy Pan(i):				Liczba osób
		tyle samo pieniędzy, co w zeszłym roku	mniej pieniędzy niż w zeszłym roku	więcej pieniędzy niż w zeszłym roku	Trudno powiedzieć	
		%	%	%	%	
Ogółem		48	25	19	7	948
Płeć	Mężczyźni	51	20	20	8	442
	Kobiety	46	30	18	6	506
Wiek	18-24 lata	47	6	21	23	124
	25-34	54	17	23	5	170
	35-44	50	26	22	2	153
	45-54	47	30	18	4	138
	55-64	41	39	17	3	179
	65 lat i więcej	51	30	14	6	184
Miejsce zamieszkania	Wieś	47	26	18	8	350
	Miasto do 20 tys.	49	30	16	5	131
	20-100 tys.	48	24	20	7	198
	101-500 tys.	46	24	22	7	150
	501 tys. i więcej mieszk.	56	22	19	4	119
Wykształcenie	Podstawowe	45	33	13	8	217
	Zasadnicze zawodowe	45	29	20	4	229
	Średnie	46	23	21	9	329
	Wyższe	61	16	20	3	173
Grupa społ.-zaw. pracujący	Kadra kier., spec. z wyższym wyksz.	70	9	20	1	90
	Średni personel, technicy	63	12	23	3	35
	Pracownicy adm.-biurowi	48	32	19	1	47
	Pracownicy usług	48	25	19	6	65
	Robotnicy wykwalifikowani	42	26	28	4	118
	Robotnicy niewykwalifik.	43	30	13	14	50
	Rolnicy	51	19	22	7	51
Pracujący na własny rach.	50	21	21	8	39	
Bierni zawodowo	Renciści	40	40	16	4	61
	Emeryci	48	30	16	6	218
	Uczniowie i studenci	52	10	9	23	72
	Bezrobotni	37	33	20	9	58
	Gospodynie domowe i inni	33	42	19	6	43
Pracuje w:	inst. państw., publicznej	61	15	23	1	127
	spółce właścicieli prywatnych i państwa	53	22	21	4	76
	sekt. pryw. poza rolnict.	47	24	20	9	210
	prywatnym gosp. rolnym	47	21	26	7	38
Dochody na jedną osobę	Do 500 zł	44	33	17	5	134
	501-750	47	32	17	4	114
	751-1000	43	31	17	9	127
	1001-1500	48	25	21	5	149
	Powyżej 1500 zł	55	15	23	5	203
Ocena własnych war. mater.	Złe	28	52	10	10	151
	Średnie	48	26	18	7	434
	Dobre	57	14	23	5	362
Udział w prakt. religijnych	Kilka razy w tygodniu	42	40	18		55
	Raz w tygodniu	49	26	18	6	445
	1-2 razy w miesiącu	46	23	20	11	145
	Kilka razy w roku	45	24	20	9	200
	W ogóle nie uczestniczy	56	19	19	5	103
Poglądy polityczne	Lewica	57	20	19	4	135
	Centrum	47	25	22	5	315
	Prawica	51	25	18	6	263
	Trudno powiedzieć	43	29	15	11	235

Tabela 4

		Jakiego rzędu wydatki przewiduje Pan(i) w związku ze świętami Bożego Narodzenia? Czy na prezenty gwiazdkowe przeznaczy Pan(i):				Liczba osób
		tyle samo pieniędzy, co w zeszłym roku	mniej pieniędzy niż w zeszłym roku	więcej pieniędzy niż w zeszłym roku	Trudno powiedzieć	
		%	%	%	%	
Ogółem		53	27	17	4	741
Płeć	Mężczyźni	57	22	15	5	349
	Kobiety	49	31	18	3	393
Wiek	18-24 lata	56	12	25	7	113
	25-34	55	23	21	2	154
	35-44	56	26	14	5	128
	45-54	53	37	8	1	112
	55-64	44	39	13	3	127
	65 lat i więcej	52	24	17	6	108
Miejsce zamieszkania	Wieś	53	31	12	3	255
	Miasto do 20 tys.	52	26	17	4	109
	20-100 tys.	52	24	20	4	152
	101-500 tys.	55	24	16	5	123
	501 tys. i więcej mieszk.	50	23	23	4	103
Wykształcenie	Podstawowe	49	27	18	7	133
	Zasadnicze zawodowe	52	32	14	2	179
	Średnie	52	28	17	4	269
	Wyższe	58	20	19	3	160
Grupa społ.-zaw. pracujący	Kadra kier., spec. z wyższym wyksz.	63	15	17	4	85
	Średni personel, technicy	46	16	31	7	32
	Pracownicy adm.-biurowi	51	38	11		41
	Pracownicy usług	50	31	16	3	60
	Robotnicy wykwalifikowani	53	29	17	1	91
	Robotnicy niewykwalifik.	52	22	23	3	41
	Rolnicy	67	19	8	5	34
	Pracujący na własny rach.	55	27	16	2	37
Bierni zawodowo	Renciści	43	39	11	6	36
	Emeryci	49	31	16	3	142
	Uczniowie i studenci	55	13	23	10	66
	Bezrobotni	49	31	14	5	36
	Gospodynie domowe i inni	48	42	7	3	38
Pracuje w:	inst. państw., publicznej	57	23	14	5	117
	spółce właścicieli prywatnych i państwa	47	27	23	3	65
	sekt. pryw. poza rolnict.	56	25	17	2	186
	prywatnym gosp. rolnym	63	19	11	7	26
Dochody na jedną osobę	Do 500 zł	55	33	10	3	97
	501-750	48	33	14	6	84
	751-1000	57	26	12	5	93
	1001-1500	56	26	15	2	115
	Powyżej 1500 zł	52	16	29	3	176
Ocena własnych war. mater.	Złe	27	58	13	2	81
	Średnie	52	30	12	6	335
	Dobre	60	16	22	2	326
Udział w prakt. religijnych	Kilka razy w tygodniu	42	52	6		41
	Raz w tygodniu	52	28	14	6	360
	1-2 razy w miesiącu	56	23	18	3	118
	Kilka razy w roku	54	25	19	2	151
	W ogóle nie uczestniczy	52	16	31	1	71
Poglądy polityczne	Lewica	58	20	20	2	106
	Centrum	54	28	17	2	262
	Prawica	55	29	11	5	208
	Trudno powiedzieć	45	26	21	8	165

Tabela 5

		Jakiego rzędu wydatki przewiduje Pan(i) w związku ze świętami Bożego Narodzenia? Czy na wystrój domu, mieszkania przeznaczy Pan(i):				Liczba osób
		tyle samo pieniędzy, co w zeszłym roku	mniej pieniędzy niż w zeszłym roku	więcej pieniędzy niż w zeszłym roku	Trudno powiedzieć	
		%	%	%	%	
Ogółem		57	26	7	10	948
Płeć	Mężczyźni	58	23	8	11	442
	Kobiety	56	28	6	10	506
Wiek	18-24 lata	55	11	8	26	124
	25-34	57	23	10	8	170
	35-44	65	24	3	7	153
	45-54	51	35	6	8	138
	55-64	55	33	5	6	179
	65 lat i więcej	55	24	10	10	184
Miejsce zamieszkania	Wieś	53	29	5	12	350
	Miasto do 20 tys.	55	28	8	8	131
	20-100 tys.	62	24	5	9	198
	101-500 tys.	52	24	10	12	150
	501 tys. i więcej mieszk.	64	16	12	7	119
Wykształcenie	Podstawowe	48	31	6	14	217
	Zasadnicze zawodowe	56	28	7	8	229
	Średnie	59	23	6	12	329
	Wyższe	63	21	9	6	173
Grupa społ.-zaw. pracujący	Kadra kier., spec. z wyższym wyksz.	65	22	10	3	90
	Średni personel, technicy	74	8	11	8	35
	Pracownicy adm.-biurowi	63	29	5	3	47
	Pracownicy usług	54	28	7	10	65
	Robotnicy wykwalifikowani	57	25	8	9	118
	Robotnicy niewykwalifik.	45	27	9	19	50
	Rolnicy	59	21	9	9	51
	Pracujący na własny rach.	59	19	9	13	39
Bierni zawodowo	Renciści	45	32	4	14	61
	Emeryci	52	30	9	8	218
	Uczniowie i studenci	58	11	2	28	72
	Bezrobotni	54	34	4	8	58
	Gospodynie domowe i inni	65	31		4	43
Pracuje w:	inst. państw., publicznej	65	22	8	5	127
	spółce właścicieli prywatnych i państwa	57	22	10	12	76
	sekt. pryw. poza rolnict.	56	23	7	12	210
	prywatnym gosp. rolnym	57	24	10	10	38
Dochody na jedną osobę	Do 500 zł	52	32	5	12	134
	501-750	62	24	4	9	114
	751-1000	52	31	5	10	127
	1001-1500	58	27	6	9	149
	Powyżej 1500 zł	62	16	13	7	203
Ocena własnych war. mater.	Złe	42	40	3	14	151
	Średnie	57	27	5	10	434
	Dobre	62	17	11	9	362
Udział w prakt. religijnych	Kilka razy w tygodniu	46	42	2	10	55
	Raz w tygodniu	57	27	6	9	445
	1-2 razy w miesiącu	56	24	7	14	145
	Kilka razy w roku	57	23	8	11	200
	W ogóle nie uczestniczy	60	18	12	7	103
Poglądy polityczne	Lewica	58	28	7	7	135
	Centrum	58	25	8	9	315
	Prawica	62	23	6	8	263
	Trudno powiedzieć	47	28	8	16	235

Tabela 6

		Jakiego rzędu wydatki przewiduje Pan(i) w związku ze świętami Bożego Narodzenia? Czy na choinkę przeznaczy Pan(i):				Liczba osób
		tyle samo pieniędzy, co w zeszłym roku	mniej pieniędzy niż w zeszłym roku	więcej pieniędzy niż w zeszłym roku	Trudno powiedzieć	
		%	%	%	%	
Ogółem		59	22	8	10	948
Płeć	Mężczyźni	60	20	8	10	442
	Kobiety	58	24	8	9	506
Wiek	18-24 lata	55	12	7	25	124
	25-34	66	16	9	9	170
	35-44	62	22	8	7	153
	45-54	53	28	12	6	138
	55-64	54	31	5	8	179
	65 lat i więcej	61	23	7	8	184
Miejsce zamieszkania	Wieś	57	25	6	11	350
	Miasto do 20 tys.	53	25	8	11	131
	20-100 tys.	61	22	8	9	198
	101-500 tys.	55	24	11	8	150
	501 tys. i więcej mieszk.	73	11	7	8	119
Wykształcenie	Podstawowe	53	30	4	13	217
	Zasadnicze zawodowe	59	23	8	8	229
	Średnie	59	21	7	11	329
	Wyższe	65	14	13	6	173
Grupa społ.-zaw. pracujący	Kadra kier., spec. z wyższym wyksz.	71	11	10	5	90
	Średni personel, technicy	72	4	16	8	35
	Pracownicy adm.-biurowi	56	30	11	3	47
	Pracownicy usług	52	23	11	12	65
	Robotnicy wykwalifikowani	59	26	6	7	118
	Robotnicy niewykwalifik.	57	28	3	13	50
	Rolnicy	59	15	12	12	51
Pracujący na własny rach.	64	14	16	6	39	
Bierni zawodowo	Renciści	59	27	1	10	61
	Emeryci	57	28	7	7	218
	Uczniowie i studenci	54	11	6	29	72
	Bezrobotni	58	24	8	8	58
	Gospodynie domowe i inni	48	34	4	14	43
Pracuje w:	inst. państw., publicznej	64	16	13	6	127
	spółce właścicieli prywatnych i państwa	65	21	6	9	76
	sekt. pryw. poza rolnict.	60	21	7	11	210
	prywatnym gosp. rolnym	59	14	14	13	38
Dochody na jedną osobę	Do 500 zł	51	26	7	15	134
	501-750	64	25	5	6	114
	751-1000	58	25	4	11	127
	1001-1500	61	22	9	6	149
	Powyżej 1500 zł	63	17	11	8	203
Ocena własnych war. mater.	Złe	41	38	4	14	151
	Średnie	59	23	7	10	434
	Dobre	66	14	11	8	362
Udział w prakt. religijnych	Kilka razy w tygodniu	58	27	10	5	55
	Raz w tygodniu	59	24	8	8	445
	1-2 razy w miesiącu	59	21	7	12	145
	Kilka razy w roku	56	21	7	15	200
	W ogóle nie uczestniczy	62	19	10	6	103
Poglądy polityczne	Lewica	58	21	9	9	135
	Centrum	57	25	10	9	315
	Prawica	64	19	6	8	263
	Trudno powiedzieć	56	24	6	13	235